

Навчально-методичні матеріали
з курсу «Педагогіка»

*для студентів II курсу,
спеціальності Середня освіта,
механіко-математичного факультету*

Тематика семінарських занять

Тема 1. Педагогіка як наука:

досвід й перспективи розвитку.

Методи науково-педагогічних досліджень.

1. Основні етапи становлення педагогічної науки. Об'єкт та предмет педагогіки.
2. Основні педагогічні категорії.
3. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
4. Методи науково-педагогічних досліджень.

Рекомендована література

1. Вишневецький Омелян. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Дрогобич: Коло, 2003. - 528 с.
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. - 1999 р. - 350 с.
3. Фіцула М.М. Педагогіка. : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. - 528 с. (Альма-матер).
4. Ягупов В.В. Педагогіка.: Навч.посібник. К.: Либідь, 2002. - 560с.

Тема 2. Історія і сучасність української освіти

1. Школа, освіта і педагогічна думка Київської Русі.
2. Братські школи: досягнення, організація і зміст навчання.
3. Реформування вітчизняної системи освіти. Аналіз сучасного стану та прогнозування перспектив.
4. Характеристика системи освіти зарубіжної країни (на вибір студента).

Рекомендована література

1. Зайченко І.В. Історія педагогіки. У двох книгах. К., 2010.
2. Курляк І.Є. Класична освіта на західноукраїнських землях (XIX –перша половина XX століття). Тернопіль, 2000.
3. *Хижняк З.* Києво-Могилянська академія: суспільно-політичні та ідеологічні передумови виникнення вищої освіти на Україні.-К., 1997.
4. Любар О.О., Стельмахович М.Г., Федоренко Д.Т. Історія української школи і педагогіки. Навчальний посібник. - К.: т-во „Знання”, КОО, 2003. - 450 с. - (Вища освіта XXI століття)
5. Ковальчук Л.О., Ковальчук О.Б. Система освіти зарубіжних країн: Навчальний посібник. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. - 136 с.

Тема 3. Розвиток і формування особистості.

Аналіз вікових особливостей учнів.

1. Аналіз категорій: індивід, особа, особистість.
2. Поняття про розвиток, фактори розвитку особистості.

3. Вікова періодизація. Явище акселерації та ретардації.
4. Характеристика психо-фізичного розвитку дітей дошкільного віку, молодших школярів, підлітків та юнаків.

Рекомендована література

1. Вишневецький Омелян. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Дрогобич: Коло, 2003. - 528 с.
2. Ковальчук О., Когут С. Основи психології та педагогіки. - Львів, 2009
3. Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. - К., 2003. - 304 с.
4. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. - 1999 р. - 350 с.

Тема 4. Основи дидактики. Зміст освіти.

1. Характеристика основних дидактичних систем.
2. Поняття про зміст освіти, основні компоненти. Критерії і теорії його відбору.
3. Нормативні документи, що визначають зміст математичної освіти сучасної загальноосвітньої школи.
4. Характеристика дидактичних принципів та умов їх реалізації на уроках математики.
5. Мотивація навчальної діяльності. Умови формування позитивної навчальної мотивації учнів у процесі викладання математики.

Рекомендована література

1. Біляковська О. О. Дидактика середньої школи. Тексти лекцій. – Львів, 2011
2. Заячківська Н.М. Зміст освіти в середній загальноосвітній школі: Навч. метод. матер.- Львів, 2001
3. Мойсеюк Н. Є. ПЕДАГОГІКА. Навчальний посібник. 2-е вид. - 1999 р. - 350 с.

Тема 5. Методи та форми організації навчання в середній школі. Причини неуспішності школярів

1. Характеристика методів навчання (за джерелом знань, за рівнем пізнавальної активності, за ступенем самостійності).
2. Методи стимулювання та мотивації навчальної діяльності учнів.
3. Поняття про інтерактивні методики навчання. Застосування інтерактивних методів на уроках математики.
4. Причини неуспішності учнів.
5. Урок як основна форма організації навчання: типи, структура, вимоги до проведення. Підготовка вчителя до уроку.
6. Контроль успішності учнів на уроках математики. Шкали і критерії оцінювання. Ефекти суб'єктивізму оцінювання.
7. Перегляньте відео, опишіть свої враження.

https://www.youtube.com/watch?v=UCFg9bcW7Bk&ab_channel=TEDxTalks

Рекомендована література

1. Біляковська О. О. Дидактика середньої школи. Тексти лекцій. – Львів, 2011
2. Ковальчук О.Б. Діагностування результатів навчання. Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. - 153с.
3. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології -К.: Вид. Дім «Слово», 2004. - 616 с.
4. Фіцула М.М. ПЕДАГОГІКА : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. - 528 с. (Альма-матер).

Тема 6. Суть процесу виховання.

1. Філософські засади сучасного українського виховання. Поняття про національне виховання. Принципи національного виховання.
2. Г.Ващенко про національне виховання. Виховний ідеал.
3. Головні характеристики й структура виховного процесу.
4. Механізми та закономірності виховання.
5. Критерії аналізу й оцінки вчинків дітей.

Рекомендована література

1. Ващенко Г.Г. Виховний ідеал. Полтава, 1993
2. Вишневський Омелян. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Дрогобич: Коло, 2003. - 528 с.
3. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. - 1999 р. - 350 с.
4. Фіцула М.М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Видавничий центр „Академія”, 2001. - 528 с. (Альма-матер).
5. Ягупов В.В. Педагогіка : Навч.посібник. К.: Либідь, 2002. - 560с.

Тема 7. Методи виховання. Девіантна поведінка

1. Класифікація та характеристика методів виховання. Методи формування свідомості.
2. Методи організації діяльності.
3. Аналіз методів стимулювання та корекції поведінки. Умови ефективного використання похвали і покарання.
4. Опірність у вихованні. Девіантна поведінка.

Рекомендована література

1. Вишневський Омелян. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Дрогобич: Коло, 2003. - 528 с.
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. - 1999 р. - 350 с.
3. Капська А.Й. Соціальна робота.-К., 2005.
4. Мицишин І. Я. Соціальна робота. – Львів, 2006.

Тема 8. Спілкування і конфлікти у педагогічному процесі. Педагогічна майстерність вчителя

1. Конфлікти у педагогічній взаємодії: причини їх виникнення.. Головні стадії розвитку конфліктної ситуації.

2. Типологія конфліктів. Характеристика конфліктів за причиною виникнення: структурний конфлікт, конфлікт взаємин, інтересів, цінностей, даних).
3. Способи та стилі поведінки у конфліктних ситуаціях.
4. Параметри, функції та рівні педагогічного спілкування.
5. Поняття про педагогічну майстерність.
6. Перегляньте відео, опишіть свої враження.

https://www.youtube.com/watch?v=vrU6YJle6Q4&ab_channel=TEDxTalks

Рекомендована література

1. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. пос. К., 2006
2. Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. - 1999 р. - 350 с.
3. Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності. – Львів, 2007
4. Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.А. Зязюна. - К.: Вища школа, 2004.- 422с.

Завдання для самостійної роботи

- Написати плану-конспект уроку математики із застосування інтерактивного методу (5 балів).

Розподіл балів

Робота на семінарських заняттях	Індивідуальна робота	Тест 1	Тест 2	Тест 3	Сума
35	5	20	20	20	100

За роботу на семінарських заняттях студент може отримати максимум 35 балів (виступ – 7 балів, доповнення, участь в дискусії – 1 бал).

Питання, що виносяться на залік

1. Педагогіка як наука, її об'єкт та предмет, основні етапи розвитку.
2. Основні педагогічні категорії.
3. Теорії походження виховання.
4. Система педагогічних наук і зв'язок педагогіки з іншими науками.
5. Основні завдання та організаційні підходи інклюзивної освіти.
6. Методи науково-педагогічних досліджень.
7. Зародження писемності в країнах Стародавнього Сходу. Освітньо-виховні системи Греції та Риму. Спартанське та Афінське виховання.
8. Педагогічні ідеї античних філософів. Виховний ідеал античності. Калокагатія.
9. Виховні системи в епоху Середньовіччя. Монастирське, лицарське, міське виховання
10. Педагогічна думка епохи Відродження. Ідеї гуманізму. Школа радості.

11. Теорія вільного виховання Ж.Ж.Руссо.
12. Педагогічні ідеї Я.А. Коменського.
13. Педагогічна система Й. Песталоцці.
14. Педагогічні ідеї Й.Гербарта й Дж Локка.
15. Педагогічна система М. Монтессорі.
16. Вальдорфська педагогіка.
17. Зародження освітніх традицій Київської Русі. Головні пам'ятки педагогічної думки
18. Освітньо-виховна система братських шкіл.
19. Русифікаторська політика царського уряду в галузі освіти в Україні у XVIII - поч.ХХ ст.
20. Освіта українців під владою Австро-Угорщини
21. Становище української школи в Галичині наприкінці ХУІІІ – у 20-30-х роках ХХ ст.
22. Педагогічні ідеї С.Русової й О.Сухомлинського.
23. Історичні етапи становлення системи освіти в Україні.
24. Поняття про ступеневу систему освіти, її структуру.
25. Акредитація. Освітньо-кваліфікаційні рівні в системі освіти України.
26. Болонський процес: головні завдання та характеристики.
27. Проблема реформування вітчизняної освіти в контексті Болонського процесу.
28. Основні тенденції розвитку освіти на Заході.
29. Система освіти зарубіжної країни (на вибір студента).
30. Поняття про розвиток. Фактори розвитку особистості
31. Вікова періодизація. Акселерація та ретардація.
32. Характеристика психо-фізичного розвитку дітей дошкільного і молодшого шкільного віку.
33. Характеристика психо-фізичного розвитку підлітків.
34. Характеристика психо-фізичного розвитку юнацтва.
35. Історичні аспекти становлення інклюзивної освіти в зарубіжних країнах.
36. Завдання й моделі інклюзивної освіти
37. Дидактика як галузь педагогіки.
38. Основні дидактичні системи.
39. Зміст освіти, його основні компоненти, критерії відбору.
40. Теорії, що відображають зміст освіти.
41. Нормативні документи, що відображають зміст освіти.
42. Дидактичні принципи.

43. Структура процесу навчання.
44. Функції навчального процесу та його компоненти.
45. Закономірності навчання.
46. Мотивація навчальної діяльності.
47. Характеристика методів навчання (за джерелом знань).
48. Характеристика методів навчання (за логікою передачі і сприймання, за рівнем пізнавальної активності /самостійності/ учнів).
49. Характеристика методів стимулювання і мотивації навчальної діяльності учнів.
50. Інтерактивні методи навчання.
51. Форми організації навчання в середній школі (урочні та позаурочні).
52. Урок як основна форма організації навчання в школі (типи, структура).
53. Поняття систем навчання їх історичний розвиток. Класно-урочна система навчання.
54. Альтернативні форми організації навчання.
55. Основні вимоги до уроку.
56. Підготовка вчителя до уроку. Структура плану-конспекту уроку.
57. Поняття про педагогічне діагностування і контроль. Види контролю.
58. Вимоги до контролю.
59. Критерії та шкали оцінювання.
60. Оцінка. Ефекти суб'єктивності оцінювання.
61. Поняття про педагогічні інновації. Педагогічний пошук педагогів-новаторів.
62. Концепція початкової освіти Шалви Амонашвілі.
63. Педагогічні інновації В.Шаталова.
64. Суть процесу виховання і його основні ознаки.
65. Поняття про національне виховання його філософські засади. Виховний ідеал.
66. Г.Ващенко про національне виховання.
67. Етапи (ланки) виховання.
68. Принципи виховання.
69. Закономірності процесу виховання.
70. Механізми виховного процесу.
71. Критерії аналізу вчинків дітей їх типи.
72. Поняття про методи виховання, передумови їх вибору.
73. Характеристика методів формування свідомості.
74. Характеристика методів організації діяльності.
75. Характеристика методів стимулювання і корекції поведінки.

76. Правила винесення похвали та покарання.
77. Поняття про форми і засоби виховання.
78. Поняття про важковиховуваність. Опірність у вихованні: типові ефекти її виявлення.
79. Поняття девіантну поведінку. Теорії виникнення девіантної поведінки.
80. Конфлікти у педагогічній взаємодії: причини їх виникнення. Типологія конфліктів.
81. Особливості педагогічних конфліктів. Функції конфліктів.
82. Анатомія, структура, сфера, динаміка педагогічних конфліктів. Головні стадії розвитку конфліктної ситуації.
83. Способи та стилі поведінки педагога у конфліктних ситуаціях. Основні способи подолання конфліктів
84. Поняття про педагогічне спілкування, його функції.
85. Параметри спілкування.
86. Структура педагогічного спілкування.
87. Характеристика рівнів спілкування.
88. Комунікативні бар'єри та шляхи їх подолання.
89. Стилi керівництва, ставлення та спілкування у педагогічній взаємодії.
90. Неefективні моделі спілкування. Невербальні засоби спілкування
91. Поняття про педагогічну майстерність .
92. Гуманістична спрямованість як компонент педагогічної майстерності.
93. Педагогічна здібності як компонент педагогічної майстерності.
94. Педагогічна техніка як компонент педагогічної майстерності.

Література

Базова

- Біляковська О. О. Дидактика середньої школи. Тексти лекцій. – Львів, 2011
- Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація: Навч. пос. К., 2006
- Вишнеvський Омелян. Теоретичні основи сучасної української педагогіки. Посібник для студентів вищих навчальних закладів. - Дрогобич: Коло, 2003. - 528 с.
- Ковальчук О., Когут С. Основи психології та педагогіки. - Львів, 2009
- Лозниця В.С. Психологія і педагогіка: основні положення. Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни. - К., 2003. - 304 с.
- Мойсеюк Н. Є. Педагогіка. Навчальний посібник. 2-е вид. - 1999 р. - 350 с.
- Педагогічна майстерність: Підручник / За ред. І.Зязюна. - К.: Вища школа, 2004. - 422 с.

- Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології -К.: Вид. Дім «Слово», 2004. -616 с.
- Фіцула М.М. Педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти. - К.: Видавничий центр „Академія", 2001. - 528 с. (Альма-матер).

Додаткова:

- Галузинський В.М., Євтух М.Б. Педагогіка: теорія та історія: Навч.посібник. - К., 1995.- 237 с.
- Гірник А., Бобрю А. Конфлікти: структура, ескалація, злагодження. К., 2003
- Грабовська Л.С. Равчина Т.В. Конфлікти без насильства. Львів, 2001
- Зайченко І.В. Історія педагогіки. У двох книгах. К., 2010.
- Заячківська Н.М. Зміст освіти в середній загальноосвітній школі: Навч. метод. матер.- Львів, 2001
- Ковальчук Л. Основи педагогічної майстерності. – Львів, 2007
- Ковальчук Л.О., Ковальчук О.Б. Система освіти зарубіжних країн: Навчальний посібник. - Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2003. - 136 с.
- Ковальчук О.Б. Діагностування результатів навчання. Навчальний посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2004. - 153с.
- Кравець В. Історія класичної зарубіжної педагогіки та шкільництва. Навчальний посібник для студентів педагогічних навчальних закладів.- Тернопіль, 1996.

Контактна інформація

Адреса:

Кафедра загальної та соціальної педагогіки

вул. Туган –Барановського 7, (поч. вул. Пекарська, 20)